

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan raportti 30.6.2020

Sisäisen valvonnan tulee toteutua kunnan johtamis- ja toimintakäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteutumisesta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laadinnasta velvoittaa kaupunginhallituksen tekemään toimintakertomuksessaan selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskienhallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelu-kaudella. Selonteossa käydään läpi sisäisen valvonnan eri kohdealueet.

Myös kuntalaki edellyttää, että toimintakertomuksessa annetaan tietoja olennaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä asioista, joista ei ole annettu muutoin tietoa taseessa, tuloslaskelmassa tai rahoituslaskelmassa. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä kuntakonsernissa (69 §). Lain 73 § mukaan tilintarkastajan on tarkastettava, onko kunnan ja kuntakonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. *Tilintarkastajan on voitava todentaa, että kunnanhallitus (sekä lautakunta ja johtokunnat) seuraa ja arvioi dokumentoidusti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan toimeenpanoa ja tuloksellisuutta.*

Savonlinnan kaupungin toimialojen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma vuodelle 2020 sisältää normaalin valvonnan lisäksi tehtävät toimenpiteet. Yleisessä osassa mainitut kohteet sisältyvät kaikkien toimialojen suunnitelmiin. Lisäksi toimialat laativat oman Erityisen osan ja Riskienhallinnan toimenpiteet omiin suunnitelmiinsa. Toimialasta vastaava toimielin (kaupunginhallitus, lautakunta) hyväksyy sisäisen valvonnan suunnitelman tammikuun loppuun mennessä.

Sisäisen valvonnan suorittamisesta laaditaan raportti puolivuositain. Raportin tulee olla tiivis selvitys vuosisuunnitelmassa tarkastettavaksi määräytyistä asioista, mahdollisista tarkastushavainnoista (onko niitä ja mitä ne ovat) sekä tarkastushavaintojen perusteella tehdyistä toimenpiteistä.

Sisäisestä valvonnasta laaditut raportit käsitellään puolivuositain lautakunnissa ja kaupunginjohtajan johtoryhmässä ja sisäisestä valvonnasta raportoidaan puolivuositain myös kaupunginhallitukselle. Koko vuoden sisäisen valvonnan raportit käsitellään kaupunginjohtajan johtoryhmässä tammikuussa.

Savonlinnan kaupungin sisäisen valvonnan ohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 5.2.2018 § 25.

Vuoden 2020 teknisen toimialan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan suunnitelma on hyväksytty teknisessä lautakunnassa 21.1.2020, § 10, käsitelty kaupunginjohtajan johtoryhmässä 27.1.2020, § 13 ja 3.2.2020, § 24 ja viety kaupunginhallitukselle tiedoksi 10.2.2020, § 36.

I YLEINEN OSA (Yleinen osa koskee jokaista toimialaa)

1. Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

- asianhallintaprosessin toteuttaminen (esim. viedäänkö asiat ja asiakirjat Dynastyyyn, asiakirjojen elinkaaren huomioiminen ja ylläpitäminen yms.)

Toimialan tiedonohjaussuunnitelma kuvaukset ovat tarvittavilta osin täydennetty ja niitä ylläpidetään. Asiakirjat ovat tallennettu ohjeistuksen mukaisesti (Dynasty, Facta). Henkilötietoja sisältävien asiakirjojen säilytys on hoidettu asianmukaisesti. Tänä vuonna on tarkoitus siirtää pääosa luvista lupapiste.fi-palveluun, mikä sujuvoittaa palvelua asiakkaiden kannalta. Tiettyjä erityislainsäädännön viranhaltijapäätöksiä tehdään jatkossakin pelkäästään Dynastiassa.

2. Strategisten, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen ja varojen käytön valvonta

Talousarvioon sisältyvän talouden sopeuttamistoimien toimeenpanoon ja toteutumaan liittyen

- toimialat raportoivat tulosalueittain, jos tasapainottamisohjelma/sopeuttamistoimet eivät toteudu esitetyn suuruisena, kate on esitettävä
- toimialat selvittävät tulosalueittain poikkeamiin johtaneet syyt

Teknisellä toimialalla on tehty talousarviomuutoksia alkuperäiseen talousarvioon lisäten toimintatuottoja 55 000 e ja toimintakuluja 522 163 e. Henkilöstösäästöjä on talousarvioon sisällytetty 319 243 e. Tilanteessa 30.6.2020 talousarvion toteuma on koko teknisellä toimialalla sekä tuotoissa että kuluissa alle 50 % ja myös henkilöstömenot ovat alle budjetoidun. Koronan-viruksen aiheuttama vaikutusta vaikea arvioida vielä tässä vaiheessa. Siitä raportoidaan vuoden lopussa.

3. Kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteuttaminen (jalkauttaminen vastuuhenkilöille) ja toteutumisen seuranta

Tavoitteiden toteutumista raportoidaan tulos- ja tavoitekortteilla puolivuositain. Lautakuntaa tiedotetaan, jos kesken vuotta tulee oleellisia muutoksia. Tavoitteiden lisäksi valtuustoaloitteiden tehneille on pyritty tiedottamaan asian käsittelytilanteesta ja aikataulusta, mikäli asian käsittelyyn tulee viiveitä.

4. Riskienhallinnan järjestäminen

- vuosittainen riskiarviointi tulosityksiköittäin vakuutusyhtiön toteuttaman excel-mallin mukaisesti 31.3.2020 mennessä (jatkossa Targetor Pro -järjestelmässä olevan riskienhallintatyökalun avulla)
- tietosuoja- ja tietoturvan riski- ja poikkeamailmoitusten tekeminen tietoturva@savonlinna.fi -sähköpostiosoitteeseen (tietosuojavastaava ja tietohallintopäällikkö seuraavat)

Riskiarviointi on päivitetty keväällä 2020 excel-mallin mukaisesti sekä tarkennettu riskikuvausta ohjeistuksen mukaisesti. Targetor Pro-järjestelmän työkalu otetaan käyttöön tilinpäätösvaiheessa. Riskien hallintaa tehdään toimintayksiköissä jatkuvasti osana päivittäistä työtä.

5. Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

- kaupungin hankintaohjeen noudattaminen

Kaupungin hankintaohjetta noudatetaan hyvin. Vuoden 2020 ensimmäisellä puolivuotijaksolla investointirajan ylittäviä hankintoja on tehty leasing-rahoituksella sekä myös omarahoituksella. Savonlinnan vesi noudattaa erityisalojen hankintalakea (Laki vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (1398/2016)).

- hankintayksikön hyödyntäminen

Hankintayksikköä hyödynnetään erityisesti kynnysarvot ylittävissä hankinnoissa. Hankintoihin liittyviä neuvoja kysytään aktiivisesti. Hankintayksikkö on kilpailuttanut puite- ja vuosisopimustoimittajat.

- kynnysarvot alittavat hankinnat (hankintaprosessin arvioiminen)

Kynnysarvon alittavissa hankinnoissa pyydetään useammalta kuin yhdeltä toimittajalta tarjoukset tuotteesta/palvelusta. Valintaprosessin jälkeen on kaikille tarjoajille ilmoitettu hankinnan lopputuloksesta ja voittaneen tarjoajan kanssa tehdään sopimus joko sähköpostilla tai paperilla. Suuremmissa yksittäisissä hankinnoissa myös vuosisopimustoimittajilta pyydetään etukäteen hinta-arvio.

- puite- ja vuosisopimusten hyödyntäminen

Teknisellä toimialalla on noudatettu puite- ja vuosisopimuksia niiltä osin kuin se on ollut mahdollista. Toimialalla on myös toimintoja, joissa tarvittavia tuotteita ja palveluita ei ole mahdollista saada kilpailutettujen toimittajien valikoimista. Paljon käytetyt tuoteryhmät (esim. rakentamisen- ja kunnossapidon tarvikkeet, elintarvikkeet) hankitaan pääsääntöisesti kilpailutetuilta toimittajilta.

6. Sopimustoiminta

- Cloudia-järjestelmässä olevien sopimusten ajantasaisuuden seuranta, tilaajavastuun huomiointi

Sopimukset ovat Cloudiassa pääsääntöisesti ajantasaiset, riippuen sopimuksen valmistelutilanteesta. Tilan seuranta perustuu Cloudia-sopimushallinnan tehtävä- ja merkkipaaluilmoituksiin. Tilaajavastuut otetaan huomioon hankinnoissa (esim. tilapalvelussa huolehdittu Haahtela-järjestelmän kautta). Pääosalla kaupungin yhteistyötahoista on käytössä vastuugroup.fi-palvelu, mikä on helpottanut seurantaa. Lisäksi YTJ-yrityshausta on saatavilla yritysten, yhteisöjen ja säätiöiden tiedot.

7. Laskujen oikeellisuuden valvonta

Pääsääntöisesti ostolaskut käsitellään asianmukaisesti. Asiatarkastajat, jotka tiliöivät laskuja, joissa eivät itse ole olleet mukana tavaran/palvelun hankinnassa, varmistavat laskun oikeellisuuden hankinnasta tietävältä. Laskuja käydään läpi joka kuukausi arvonlisäverotilityksen yhteydessä. Korjauksia tehdään jonkin verran ostoreskontran puolella. Tavaroiden hankkijoita on ohjeistettu ilmoittamaan jo ostotilanteessa tarkat tiedot, esim. kustannuspaikka, jonne lasku kohdistuu.

8. Edellä mainittujen lisäksi toimialojen tulee raportoida myös kaikista sellaisista asioista, joilla voi olla merkitystä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta arvioitaessa.

II ERITYINEN OSA (toimialat ottavat tähän osioon omia erityisiä tarkastettavia kohteita)

- Tekninen toimiala
 - Selvityksen pyytäminen saneeraustarpeen arvioimiseksi niitä yhdyskunnan viemäriverkon ulkopuolisia kiinteistöjä koskien, joiden jätevesien käsittelytilanne ei ole ympäristönsuojelupalvelujen tiedossa. Arviointiperusteena vastausten lukumäärä suhteessa ilmoitusvelvollisiin kiinteistöihin.

III RISKIENHALLINNAN TOIMENPITEET *(toimialat ottavat tähän osioon omia erityisiä kohteita)*

- Tekninen toimiala
 - Nätkin koulun rakentaminen
Vanha koulu purettu ja uuden kilpailutus on syksyllä 2020
 - pohjavesihanke
 - Seppäharju 1 ja 2 -pohjavesikaivojen vedenoton estyminen.
 - Kuhasalmen pohjavedenkäsittelylaitoksen rakentaminen on käynnissä. Seppäharju 1 -pohjavesikaivon vedenotolle ja vedenottoa palvelevien johtoyhteyksien rakentamiselle (koskee myös Seppäharju 2 -pohjavesikaivoa johtojen sijoituksen osalta) on haettu vesilain mukaista pysyvää käyttöoikeutta. Aluehallintovirasto tulee myöntämään luvan, mutta päätökseen voidaan hakea muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta ja tämä voi viivästyttää hanketta. Laitos tullaan ottamaan käyttöön yhdellä Kaamanniemen pohjavesikaivolla, jolla saavutetaan runsaat 50 % laitoksen kapasiteetistä. Seppäharju 1 ja 2 kaivot rakennetaan ja otetaan käyttöön, kun lupapäätös on lainvoimainen
 - tärkeiden maankäyttöhankkeiden mahdolliset riskit
 - Kirkkolahti
 - ✓ hankkeen viivästyminen
 - Vääräsaaren matkailualue
 - ✓ markkinoinnin onnistuminen
 - ✓ investorin/operaattorin löytyminen
 - ✓ liikennejärjestelyt ja kunnallistekniikka
 - Nälkälinnanmäki
 - ✓ markkinoinnin onnistuminen
 - ✓ investorin/operaattorin löytyminen
 - Kartanonväylä
 - ✓ toimijoiden löytäminen
 - ✓ liikennejärjestelyt
 - Savola
 - ✓ hankkeen toteutuminen
 - Kerimaan vesihuollon järjestäminen
 - ✓ Itä-savon Vesi Oy:n vesihuoltoverkoston rakentaminen ja rahoitus
 - ✓ Puikkari Oy:n ja Kerimaan Lomakeskus Oy:n vahingonkorvausvaatimukseen vastaamisen riski
 - Logistiikka-alue
 - ✓ liittymän saaminen valtatielle
 - Lehtiniemi
 - ✓ investorin/operaattorin löytyminen
Kohteen tiloja on vuokrattu ylläpidon kattamiseksi, investorin etsiminen on yhteydessä kaavoituksen etenemiseen
 - ✓ kaavoitus